DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v1.102

CZU: 004.8:378(478)

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED TECHNOLOGIES IN THE UNIVERSITY EDUCATIONAL ENVIRONMENT

IMPACTUL TEHNOLOGIILOR BAZATE PE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL UNIVERSITAR

BURLACU Svetlana, studentă, specialitatea:Tehnologia Informației
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail autor: svetlana.burlacu.f3k@ase.md

Abstract: *In recent years, artificial intelligence (AI) has become increasingly advanced, and programs such as Gemini, ChatGPT, Claude, DeepSeek, etc., have become widely used in academic environments. Their increasing use has also created tensions between students and professors due to concerns about the misuse of these technologies. This paper examines the impact of AI on university education, focusing on the attitudes and experiences of students and professors when using these tools. The study is based on a survey conducted among students at the Academy of Ecnomic Studies of Moldova, aiming to identify how frequently AI is used and for what tpes of academic activities. The results indicate that AI facilitates access to information, supports research, helps organize ideas, and contributes to more personalized learning. However, its frequent use also raises concerns related to academic integrity, excessive dependence, and te risk of inaccurate or misleading information,known as AI "hallucinations". Therefore, the study highlights the importance of informed AI use and the need for clear guidelines that promote responsible and ethical integration of these technologies in higher education.*
Key words: *Artificial Intelligence, higher education, academic integrity, AI literacy, generative AI, digital transformation*.
JEL CLASSIFICATION: D83, I21, I23, O33

INTRODUCERE

Tehnologiile bazate pe inteligență artificială, precum ChatGPT, Claude, Gemini sau DeepSeek, s-au integrat într-un ritm accelerat în mediul universitar, influențând semnificativ modul în care studenții accesează informația, desfășoară activități de cercetare și își realizează sarcinile academice. Aceste instrumente sunt utilizate tot mai frecvent în procesele de documentare, redactare și rezolvare a problemelor, contribuind la eficientizarea și diversificarea strategiilor de învățare. În același timp, extinderea utilizării lor generează o serie de provocări relevante pentru mediul educațional, în special în ceea ce privește menținerea integrității academice, evaluarea corectă a performanțelor studenților și stimularea dezvoltării autentice a gândirii critice.

Cercetarea analizează frecvența și scopul utilizării instrumentelor IA în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM), investigând percepțiile studenților și cadrelor didactice asupra beneficiilor și riscurilor asociate. Studiul evaluează reacția mediului academic la aceste transformări și măsura în care reglementările actuale răspund noilor provocări etice. În final, lucrarea propune recomandări pentru integrarea responsabilă a IA în procesul de predare-învățare, subliniind necesitatea dezvoltării competențelor critice pentru adaptarea la cerințele societății digitale.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiza succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

În lucrarea (Rabei, 2022) se subliniază că succesul educației contemporane depinde în mare măsură de capacitatea instituțiilor de învățământ de a se adapta progresului tehnologic. Această adaptare presupune transformarea mediului universitar dintr-un model tradițional de organizare și funcționare într-unul aliniat noilor cerințe tehnologice și schimbărilor de priorități din societatea actuală.

Conform (UNESCO, 2023), inteligența artificială are potențialul de a transforma educația prin personalizarea învățării și creșterea accesului la informație. Totodată, organizația subliniază importanța utilizării etice și responsabile a IA.

Conform liniilor directoare etice (European Commission, 2022), utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale este esențială în transformarea proceselor contemporane de predare-învățare. Acest cadru strategic facilitează integrarea sistemelor bazate pe date pentru a sprijini cadrele didactice și a personaliza resursele educaționale conform nevoilor studenților. Documentul prioritizează respectarea principiilor etice, susținând că implementarea soluțiilor IA trebuie să consolideze calitatea academică și să asigure integritatea actului de învățare..

Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Cercetarea a fost realizată prin intermediul unui sondaj de opinie aplicat unui eșantion de studenți și cadre didactice din cadrul ASEM, în februarie 2026. Scopul sondajului a fost de a identifica frecvența utilizării și principalele scopuri pentru care sunt folosite instrumentele bazate pe inteligență artificială în activitățile academice. Chestionarul a inclus întrebări structurate, concepute astfel încât să faciliteze colectarea sistematică a datelor și să permită o analiză comparativă clară a răspunsurilor oferite de participanți.

Rezultatele obținute

Studiul s-a bazat pe un chestionar aplicat unui eșantion de 61 de respondenți (studenți și cadre didactice) din cadrul ASEM, cu vârste între 18 și peste 55 de ani. Distribuția participanților indică o predominanță a studenților de la licență și o concentrare în domeniile științelor economice și tehnologiilor informaționale. Această diversitate demografică și academică oferă o perspectivă intergenerațională și polivalentă asupra gradului de penetrare a IA în ecosistemul universitar.

Rezultatele ilustrate în Figura 1 indică o tendință clară de familiarizare cu instrumentele IA: peste trei sferturi dintre respondenți utilizează aceste resurse zilnic (26%) sau frecvent (49%). O astfel de dinamică subliniază o integrare solidă a tehnologiilor generative în activitățile academice curente, fenomen documentat pe larg în cadrul raportului UNESCO (2023) privind utilizarea IA generative în educație și cercetare.

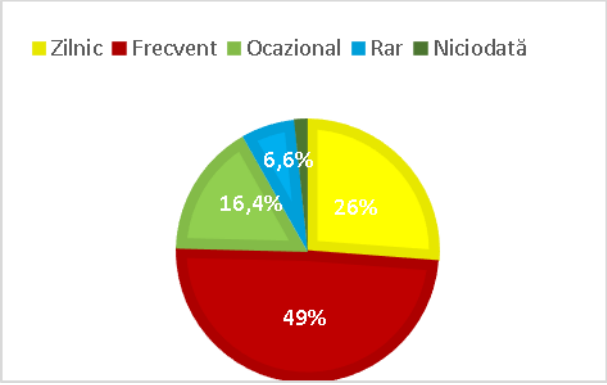

Figura 1. Frecvența utilizării instrumentelor IA în scopuri universitare.
Sursa: Elaborată de autor pe baza datelor din sondajul realizat (2026).

Distribuția opțiunilor privind scopul utilizării inteligenței artificiale, sintetizată în Figura 2, evidențiază o orientare pregnantă către optimizarea procesului de învățare și clarificarea conținuturilor informaționale. Majoritatea respondenților apelează la IA ca instrument auxiliar pentru descifrarea conținuturilor teoretice, 65,6% utilizând-o pentru clarificarea conceptelor abstracte predate la curs. Această funcție este completată de nevoia de asistență lingvistică și explicativă, invocată de 60,7% dintre subiecți. O pondere semnificativă (42,6%) utilizează aceste tehnologii în etapa de pregătire pentru examene, în timp ce 34,4% vizează eficientizarea redactării prin generarea structurilor de lucru. Utilizarea IA pentru soluționarea rapidă a temelor sau laboratoarelor este raportată de 21,3% dintre participanți, în timp ce un segment de 18% recunoaște sprijinul acestor instrumente în cadrul sarcinilor de evaluare (teste sau examene). În plan

profesional, 13% utilizează IA pentru elaborarea materialelor didactice. La polul opus, o minoritate de 4,9% declară non-utilizarea acestor resurse, restul de 1,6% invocând motive adiacente celor enumerate.

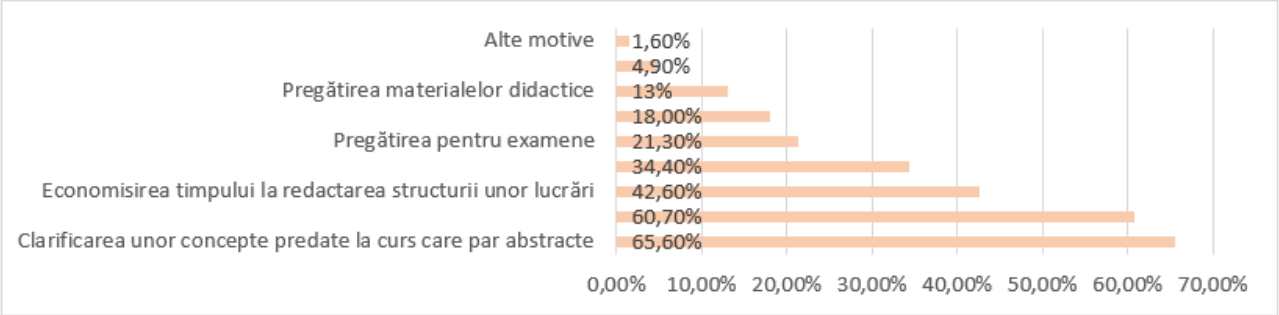

Figura 2. Motivația principală a utilizării IA de către respondenți.
Sursa: Elaborată de autor pe baza datelor din sondajul realizat (2026).

Rezultatele confirmă o utilizare dual a inteligenței artificiale, pe de o parte, ca instrument de sprijin cognitiv pentru clarificarea conceptelor și asistență lingvistică, facilitând înțelegerea procesului didactic, pe de altă parte, ca factor de risc pedagogic. Utilizarea IA pentru automatizarea sarcinilor de evaluare și a temelor ridică dileme etice semnificative, sugerând o potențială erodare a competențelor individuale și a integrității academice.

Rezultatele sintetizate în Figura 3 reflectă o percepție critică asupra vulnerabilităților IA, evidențiind lipsa acurateței informațiilor (68,9%), dependența tehnologică (67,2%) și diminuarea efortului intelectual (65,6%). De asemenea, o pondere semnificativă (44,3%) semnalează dilemele de ordin etic, precum plagiatul/originalitatea. Faptul că doar 6,6% dintre respondenți neagă existența unor pericole atestă faptul că studenții și cadrele didactice manifestă o atitudine reflexivă, analizând riguros impactul acestor instrumente asupra autonomiei cognitive și integrității academice.

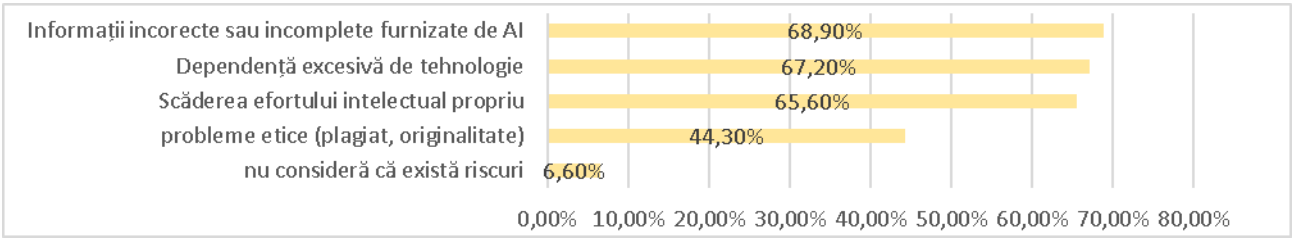

Figura 3. Principalele riscuri ale utilizării IA în educație.
Sursa: Elaborată de autor pe baza datelor din sondajul realizat (2026).

Valorile înregistrate în Figura 4 relevă o viziune echilibrată asupra viitorului profesiei didactice. Majoritatea respondenților (54,1%) afirmă insubstituibilitatea cadrului didactic, în timp ce 41% anticipează o hibridizare a rolurilor, prin înlocuirea parțială a anumitor funcții pedagogice. Doar o pondere marginală (4,9%) preconizează o automatizare integrală a actului de predare. Această distribuție subliniază faptul că, deși IA este recunoscută ca un instrument puternic, interacțiunea umană și feedback-ul personalizat rămân piloni fundamentali ai educației, fiind considerate elemente pe care algoritmii nu le pot replica integral.

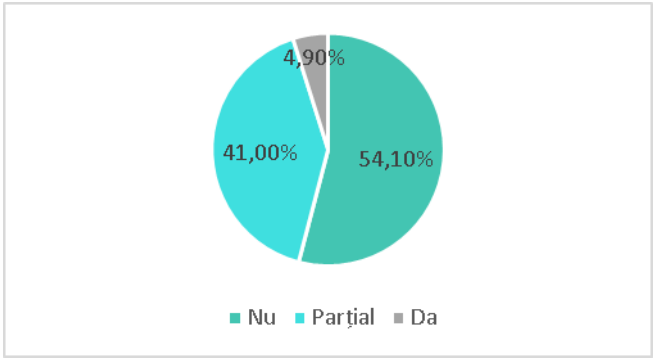

Figura 4. Percepția repondenților privind posibilitatea înlocuirii cadrelor didactice de IA.
Sursa: Elaborată de autor pe baza datelor din sondajul realizat (2026).

Constatările prezentate în Figura 5 indică o deschidere semnificativă către instituirea unui cadru normativ în mediul universitar: 49,2% dintre respondenți susțin implementarea unor reglementări clare privind utilizarea inteligenței artificiale, 32,8% manifestă incertitudine, doar o minoritate de 18% se opune acestor măsuri. Aceste evidențe sugerează că majoritatea subiecților conștientizează necesitatea unui control riguros, menit să prevină utilizarea abuzivă și să asigure un echilibru etic în procesul educațional.

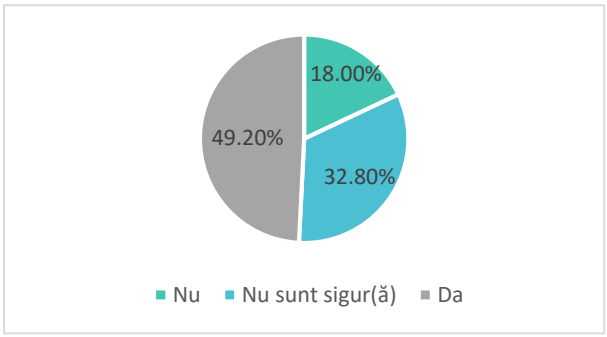

Figura 5. Atitudinea respondenților față de reglementarea utilizării IA în universiăți.
Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor din sondajul realizat (2026).

Alfabetizarea în domeniul IA (AI Literacy) (Long & Magerko, 2020) devine o competență strategică indispensabilă, ce transcende simpla utilizare tehnică. Aceasta presupune o înțelegere a mecanismelor de funcționare și a limitărilor algoritmice, dublată de o evaluare critică a datelor și o conduită etică riguroasă. Implementarea unei discipline obligatorii de profil în curricula universitară este imperativă pentru a asigura o utilizare responsabilă a tehnologiilor inovatoare, aliniind astfel mediul academic la directivele Comisiei Europene (2022) și UNESCO (2023).

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Analiza evidențiază o integrare sistemică a inteligenței artificiale în mediul academic, instrumentele generative devenind piloni de sprijin în documentare, clarificarea conceptuală și eficientizarea sarcinilor didactice. Totuși, utilizarea nereglementată generează vulnerabilități majore, precum proliferarea dezinformării, dependența tehnologică și erodarea autonomiei cognitive. Deși IA oferă capabilități computaționale avansate, aceasta nu poate substitui interacțiunea pedagogică autentică, impunându-se redefinirea sa ca un agent de sprijin în procesul educațional. Constatările studiului confirmă imperativul instituirii unui cadru normativ universitar și al implementării programelor de alfabetizare digitală, esențiale pentru formarea unei conduite responsabile și pentru adaptarea studenților la exigențele disruptive ale pieței muncii.

REFERINȚE

1. European Commission (2022): Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, Ethical guidelines on the use of artificial intelligence (AI) and data in teaching and learning for educators, Publications Office of the European Union, 2022, 40 p. [Online]. Available at: https://data.europa.eu/doi/10.2766/153756 Accessed at March 14, 2026.
2. Long, D., Magerko, B. (2020). What is AI Literacy? Competencies and DesignConsiderations. In *Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. April 25–30, 2020, Honolulu, HI, USA, Publisher: Association for Computing Machinery, New York, NY, United States. pp. 1-16. [Online]. Available at: https://dl.acm.org/doi/epdf/10.1145/3313831.3376727 Accessed at March 5, 2026.
3. Rabei, A. (2022). Impactul tehnologiilor informaționale asupra învățământului universitar în contextul pandemiei COVID-19. În *Sesiunea naţională cu participare internaţională de comunicări ştiinţifice studenţeşti. Ediţia 26*, Vol.1, p 314-317. Centrul Editorial-Poligrafic al Universităţii de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova**.**
4. UNESCO (2023). Guidance for generative AI in education and research. 44 p. [Online]. Available at: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693/PDF/386693eng.pdf.multi Accessed at March 10, 2026.

Coordonator ştiinţific: LOZAN Victoria, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
e-mail: lozan.victoria@ase.md